

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทยปกครองตามระบอบประชาธิปไตยเป็นต้นมา มีการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรทั่วไป 11 ครั้ง ครั้งแรกเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2476 ครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 26 มกราคม พุทธศักราช 2518¹ มีเพียงครั้งเดียวที่ประชาชนใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเกินกว่าร้อยละ 50 ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั้งหมด คือการเลือกตั้งครั้งที่ 8 เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2500 จำนวนผู้แทนราษฎร 160 คน ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั้งหมด 9,859,039 คน ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 5,668,566 คน คิดเป็นร้อยละ 57.50²

การเลือกตั้งครั้งสุดท้าย เมื่อวันที่ 26 มกราคม พุทธศักราช 2518 เป็นการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต³ จำนวนผู้แทนราษฎร 269 คน ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั่วประเทศ 20,155,567 คน จำนวนเขตเลือกตั้ง 114 เขต จำนวนหน่วยเลือกตั้ง 19,986 หน่วย³ ผลของการเลือกตั้งปรากฏว่าประชาชนซึ่งมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไปใช้สิทธิเพียง 9,479,191 คน คิดเป็นร้อยละ 47.03⁴ จังหวัดภูเก็ตประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากที่สุด คือร้อยละ 67.87 จังหวัดเพชรบูรณ์มีผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งน้อยที่สุด คือร้อยละ

¹คณะนิติศาสตร์, "วิเคราะห์การเมืองไทย," นิสิตนักศึกษา 6 (กุมภาพันธ์, 2518), หน้า 25.

²ประชาชาติ, เลือกตั้ง 18 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ พิชเชต, 2518), หน้า 12.

³กรมการปกครอง, สถิติเกี่ยวกับการเลือกตั้ง 2518, (โรเนียว).

⁴คณะนิติศาสตร์, เรื่องเดิม, หน้า 23.

32.18⁵ สถิติผู้ได้รับเลือกตั้งจำแนกตามอายุและคุณวุฒิได้ดังนี้ คือ⁶

สถิติผู้ได้รับเลือกตั้งจำแนกตามอายุได้ดังนี้ คือ

อายุ 25 - 29 ปี	16 คน
อายุ 30 - 34 ปี	30 คน
อายุ 35 - 39 ปี	34 คน
อายุ 40 - 44 ปี	43 คน
อายุ 45 - 49 ปี	52 คน
อายุ 50 - 54 ปี	33 คน
อายุ 55 - 59 ปี	33 คน
อายุ 60 - 64 ปี	18 คน
อายุ 65 - 69 ปี	8 คน
อายุ 70 ปี ขึ้นไป	2 คน

สถิติผู้ได้รับเลือกตั้งจำแนกตามคุณวุฒิ มีดังนี้คือ

ปริญญาเอก	6 คน
ปริญญาโท	21 คน
ปริญญาตรี	98 คน
อนุปริญญา, อาชีวศึกษา	27 คน
มัธยมปีที่ 8 (มัธยมศึกษาปีที่ 5) อาชีวศึกษา	33 คน
มัธยมศึกษาปีที่ 3 (มัธยมปีที่ 6)	59 คน
ประถมปีที่ 7 (มัธยมปีที่ 3)	9 คน
ประถมปีที่ 4	14 คน
อ่านออกเขียนได้	2 คน

⁵เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

⁶ทหารเกา (นามแฝง), "ผลการเลือกตั้ง," สยามรัฐรายวัน, 30 มกราคม 2518, หน้า 6.

ในค่านพรคการ เมืองซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เมื่อคณะราษฎรได้ทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยแล้ว กลุ่มหรือสมาคมการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมายก็คือ "สมาคมคณะราษฎร"⁷ เท่านั้น จนกระทั่งถึงปีพุทธศักราช 2489 ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งมีบทบัญญัติว่าด้วยพรรคการเมือง ตามมาตรา 14 ซึ่งมีบัญญัติไว้ว่า "บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในร่างกาย ทรัพย์สิน การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การศึกษาอบรม การชุมนุมสาธารณะ การตั้งสมาคม การตั้งคณะพรรคการเมือง ทั้งนี้ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย"⁸ หลังจากนั้นจึงมีพรรคการเมืองเกิดขึ้นซึ่งได้แก่พรรคก้าวหน้า พรรคสหชีพ พรรคแนวรัฐธรรมนูญ พรรคประชาชน พรรคกสิกร

X อย่างไรก็ตาม การกำเนิดพรรคการเมืองไทย เป็นที่รู้กันเพียงภายในสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น ประชาชนทั่ว ๆ ไป ยังไม่มีส่วนร่วมมากเท่าที่ควร การต่อสู้ทางการเมือง ก็เป็นการต่อสู้ระหว่างตัวบุคคลมากกว่านโยบายของพรรคการเมือง พรรคการเมืองจะถูกยุบเลิกทุกครั้งที่มีการปฏิวัติยึดอำนาจ คณะปฏิวัติมักจะอ้างสาเหตุความวุ่นวายทางการเมืองเป็นข้ออ้างในการยกเลิก ในการปฏิวัติยึดอำนาจเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2514 คณะปฏิวัติได้ออกประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 9 ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2514 มีใจความว่า "ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พุทธศักราช 2511 บรรดาพรรคการเมืองที่ได้จัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้เป็นอันสิ้นสุดลง และผู้ใดจะตั้งพรรคการเมืองขึ้นอีกมิได้"⁹

เมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญพุทธศักราช 2517 วันที่ 7 ตุลาคม พุทธศักราช 2517 และเมื่อพระราชบัญญัติพรรคการเมืองฉบับใหม่ได้ประกาศใช้แล้ว บรรดาคณะกรรมการเมืองก็ได้

⁷ วิทยา สุจริตนารักษ์, "พรรคการเมืองไทย," การเมืองสำหรับประชาชน, 8 (สิงหาคม, 2517), หน้า 2.

⁸ วิทยา สุจริตนารักษ์, เรื่องเดียวกัน, หน้า 9.

⁹ ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 9, ราชกิจจานุเบกษา, (ฉบับพิเศษ), เล่มที่ 88, ตอนที่ 126, วันที่ 19 พฤศจิกายน 2514, หน้า 3.

จัดตั้งพรรคการเมืองขึ้น ปัจจุบันมีพรรคการเมืองที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย 42 พรรค¹⁰

๕. สภาพสังคมไทยหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย โดยทั่ว ๆ ไป อยู่ในลักษณะที่ไม่เอื้ออำนวยแก่การปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะว่า "คณะราษฎร" ไม่ได้นำอุดมการณ์ของประชาธิปไตยออกเผยแพร่ต่อมวลชน การปฏิบัติเกิดขึ้นก่อนที่ประชาชนชาวไทยจะมีความสำนึกทางการเมือง และประชาชนไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ความคิดเห็นทางการเมืองของคณะราษฎร"¹¹ ดังนั้นระบบการเมืองไทยหลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว จึงมีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะส่วนบน แต่ฐานเบื้องล่างยังไม่ถูกกระทบกระเทือนเลย สภาพในสังคมไทยระยะหลังนี้ จะเห็นว่าประชาชนไม่สนใจทางการเมืองมากเท่าที่ควร ทหารเป็นกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจเด็ดขาดในทางการเมืองตลอดมา นับตั้งแต่หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตย เรามีทหารซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 5 คน¹² สำหรับข้าราชการนั้นยังทำตนเสมือนการปกครองระบอบเดิมอยู่ กล่าวคือ ยังถือว่าตนเป็นนายประชาชน ประชาชนทั่ว ๆ ไป จึงมีความเกรงกลัวข้าราชการ ไม่กล้าร้องขอสิทธิอะไรเพิ่มเติมจากที่ตนมีอยู่ และได้รับอยู่

๖. กลุ่มบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่มีอิทธิพลทางการเมืองมากคือ กลุ่มนิสิตนักศึกษา บุคคลกลุ่มนี้ ได้รวมตัวกันเป็นผลสำเร็จเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2513¹³ กลุ่มนิสิตนักศึกษานี้ พึงจะมีบทบาทในทางการเมืองเมื่อปีพุทธศักราช 2516 โดยได้มีการเรียกร้องรัฐธรรมนูญจากรัฐบาล กลุ่มนิสิตนักศึกษานี้เองที่มีบทบาทต่อรัฐบาลจนกระทั่งเกิดการฉีกรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ 13 - 14 ตุลาคม พุทธศักราช 2516

๗. หลังจากกลุ่มนิสิตนักศึกษาและนักเรียนได้ประสมชัชชนะต่อรัฐบาลเมื่อเดือนตุลาคม

¹⁰ กรมการปกครอง, ทะเบียนพรรคการเมือง 2517 (สมุทหะเบียน).

¹¹ ชัยอนันต์ สมุทวณิช, "การปฏิวัติโรชบวนการ," สังคมศาสตร์ปริทัศน์, 6 (มิถุนายน 2515), หน้า 47.

¹² นายกังหัน (นามแฝง), "เหนือไตออกตก," เคลวินิวส์, 21 มีนาคม 2518, หน้า 3.

¹³ ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ และ รอส พรินซ์เซีย, อุปสรรคของระบบประชาธิปไตย (พระนคร: ดวงกมล, 2517), หน้า 38.

พุทธศักราช 2516 แล้ว ประชาชนซึ่งไม่เคยเรียกร้องอะไรในครั้งก่อน ๆ ได้ตื่นตัวในเรื่องสิทธิเสรีภาพ มีการประท้วงกรทำงานของข้าราชการบางคน การเดินขบวนขับไล่ข้าราชการ แต่ที่เห็นได้ชัดที่สุดคือมรรคากรรมกรได้เรียกร้องสิทธิขอเพิ่มค่าแรงงาน หรือขอเปลี่ยนบุคคลในระดับบริหารของบริษัทใหญ่ ๆ "ในปีพุทธศักราช 2516 กรรมกรได้หยุดงาน 501 ครั้ง จำนวนกรรมกรที่เกี่ยวข้อง 177,887 คน สูญเสียค่าจ้างเพราะเหตุหยุดงาน 5,935,086.46 บาท เฉพาะเดือนธันวาคมมีการหยุดงานถึง 291 ครั้ง"¹⁴ เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน ๆ แล้ว นับเป็นสถิติที่สูงมากที่สุดทีเดียว สำหรับในปีพุทธศักราช 2517 ในรอบ 10 เดือน นับตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนตุลาคม "กรรมกรได้นัดหยุดงาน 318 ครั้ง จำนวนลูกจ้างที่เกี่ยวข้อง 88,401 คน"¹⁵

เนื่องจากได้มีการเรียกร้องขอเพิ่มอัตราค่าจ้างจากเดิมของกรรมกรนี้เอง รัฐบาลจึงได้ประกาศเพิ่มอัตราค่าจ้างขั้นต่ำต่อวันเป็น 3 ระดับ คือ 16 บาท 18 บาท และ 20 บาท สำหรับกรุงเทพมหานคร นนทบุรี นครปฐม ปทุมธานี สมุทรปราการและสมุทรสาคร อัตราค่าจ้างวันละ 20 บาท¹⁶ พร้อมกันนั้นรัฐบาลได้ออกกฎหมายให้นายจ้างจ่ายเงินชดเชยให้แก่ลูกจ้างประจำซึ่งเลิกจ้าง โดยกำหนดไว้ว่า "ลูกจ้างที่ทำงานครบ 120 วัน ให้จ่ายไม่น้อยกว่าอัตราค่าจ้างสุดท้าย 30 วัน ลูกจ้างประจำที่ทำงานคือตลอดกันครบ 1 ปี แต่ไม่ถึง 3 ปี ให้จ่ายไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้าย 90 วัน ลูกจ้างประจำทำงาน 3 ปี ถึงต่อกันขึ้นไป ให้จ่ายค่าจ้างไม่น้อยกว่าค่าจ้างอัตราสุดท้าย 180 วัน"¹⁷

ต่อมาอีกไม่นาน กรรมกรได้ขอเพิ่มอัตราค่าจ้างรายวันขั้นต่ำจาก 20 บาท เป็น 25 บาท ใน 6 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ -

¹⁴ กรมแรงงาน, แรงงาน, เอกสารทางวิชาการ, ฉบับที่ รง.159/2517 (พระนคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2517), หน้า 119.

¹⁵ กรมแรงงาน, สถิติแรงงานในรอบหกเดือน (อัคราเนาะ: ตุลาคม 2517), หน้า 65.

¹⁶ ประจวบ ทองอุไร, "บทนำ," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, 1 (มิถุนายน, 2517), หน้า 3.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

สมุทรสาคร นครปฐม ซึ่งรัฐบาลก็ได้อนุมัติให้เพิ่มเติมตั้งแต่วันที่ 16 มกราคม พุทธศักราช 2518¹⁸

สำหรับค่านิสิตนักศึกษาไทยนั้น เกือบคนทั่ว ๆ ไปเข้าใจว่า นิสิตนักศึกษาไทย มีลักษณะตามความเห็นของ ดร.กมล สมวิเชียร ว่า

ส่วนใหญ่จะไม่สนใจในการเมือง มีค่านิยมแบบอนุรักษนิยม คือเห็นวาสนาชน องคร และสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลแบบดั้งเดิมเป็นของดี และควรจะให้ดำรงอยู่ต่อไป ยิ่งเคารพฐานะและอำนาจของอุปการะ ยังเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันเป็นสิ่งที่ไม่สมควร แต่นักศึกษาต่างประเทศส่วนมากเป็นคนมีค่านิยมแบบเจอาอุคมคติ (Idealistic)¹⁹

นับตั้งแต่หลังวันมหาวิปโยคเป็นต้นมา นิสิตศึกษามักจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียกร้องสิทธิของกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มชาวนา ได้เรียกร้องให้รัฐบาลช่วยเหลือในเรื่องค่าเช่านา ตลอดจนขอให้รัฐบาลจัดหาที่นาให้ ส่วนกลุ่มกรรมกรนั้นได้เรียกร้องขอเพิ่มค่าแรงงาน และสิทธิต่าง ๆ ตลอดจนสวัสดิภาพ ดังโคลลาวมาแล้ว

ในค่านักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษานั้น ในระยะที่นิสิตนักศึกษาได้ต่อสู้ในวันมหาวิปโยค นักเรียนเหล่านี้ก็ได้เข้าร่วมต่อสู้ด้วยเหมือนกัน และหลังจากกรณีวันมหาวิปโยคผ่านไปแล้ว นักเรียนมัธยมศึกษาเหล่านี้ก็ได้จัดตั้งศูนย์กลางนักเรียนแห่งประเทศไทยขึ้น ตลอดจนเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ จากครู และขอจัดตั้งสถานักเรียนในโรงเรียนของตน

เป็นที่น่าสังเกตว่า ประเทศไทยประกาศใช้การศึกษากลับบังคับตั้งแต่พุทธศักราช 2464 จนถึงปัจจุบัน ก็นับว่าเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว เพราะถือว่าการศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับการปกครอง การเมือง และความเป็นประชาธิปไตย แต่ทำไมบุคคลซึ่งได้รับการศึกษาจึงพึงแสดงออกทางการเมืองมากในขณะนี้ และในการที่

¹⁸ประจวบ ทองอุไร, "บ้านเรา," สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์, 23 (มกราคม, 2518), หน้า 4.

¹⁹กมล สมวิเชียร, ประชาธิปไตยกับสังคมไทย (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2516), หน้า 83.

แสดงบทบาทออกมานั้น หลายกรณีก็ไม่เป็นการถูกต้องตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่า การเรียนรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนในโรงเรียนน่าจะเป็นพื้นฐานส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยเพียงพอ และสามารถแสดงออกทางการเมืองได้เหมาะสม ถูกต้องตามแนวประชาธิปไตย เพราะโรงเรียนเป็นสถาบันสำคัญที่ทำหน้าที่อบรมศึกษาทางการเมืองได้มากกว่าสถาบันอื่น ๆ จึงเป็นเรื่องน่าคิดว่า นักเรียนได้เข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยถูกต้องมากน้อยเพียงใด หลังจากที่ได้รับการศึกษาเล่าเรียนจากโรงเรียน จึงได้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามวิถีทางประชาธิปไตยเช่นในปัจจุบัน ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชายและหญิงน่าจะแตกต่างกันแม้จะอยู่ในจังหวัดเดียวกันก็ตาม

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่า นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม ภายใต้การจัดการเรียนการสอนตามแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2503 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยมากน้อยเพียงไร โดยจะสำรวจจากผู้ที่ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่สาม ทั้งนี้เพราะว่าในปัจจุบันจำนวนผู้ที่ได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่สามมีจำนวนมากขึ้น เฉพาะในปีการศึกษา 2515 นักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่สาม จากโรงเรียนรัฐบาลมี 18,455 คน²⁰ จากโรงเรียนราษฎร์อีก 69,734 คน²¹ และตามแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 3 (2515 - 2519) ได้กำหนดไว้ว่า เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2519 จะมีจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3 798,000 คน²² นักเรียนระดับ

²⁰ กรมสามัญศึกษา, สถิตินักเรียนที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นปี 2515, (โรเนียว).

²¹ สำนักงานการศึกษาเอกชน, สถิตินักเรียนที่จบมัธยมศึกษาตอนต้นปี 2515, (โรเนียว).

²² กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 3 (2515 - 2519),

ชั้นนี้เมื่อสำเร็จการศึกษาจะไปประกอบอาชีพ และถือได้ว่าเป็นแรงงานระดับกลาง ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของระบบเศรษฐกิจของประเทศ และจะเป็นผู้เกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในระบบการปกครองของประเทศ ซึ่งจะต่องค์ตึงใจและแสดงพฤติกรรมทางการเมืองอยู่เสมอ ถ้าพิจารณาเนื้อหาหลักสูตรแล้ว โรงเรียนน่าจะได้อบรมและถ่ายทอดความรู้ ทักษะ อย่างพอเพียงแก่การที่จะดำรงตนอยู่ในสังคมแบบประชาธิปไตยได้อย่างดี

ผู้วิจัยได้เลือกนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพราะถือว่าโรงเรียนรัฐบาลน่าจะมีการมีความพร้อมในด้านอุปกรณ์การสอน ครู มากกว่าโรงเรียนราษฎร์ เหตุที่เลือกโรงเรียนในจังหวัดอุบลราชธานี เพราะว่าเป็นจังหวัดอุบลราชธานี มีโรงเรียนรัฐบาลที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่สาม ถึง 14 แห่ง²³ ซึ่งนับว่ามีมากเป็นอันดับสองในส่วนภูมิภาค รองจากจังหวัดนครราชสีมา และตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน เช่นในกรุงเทพมหานคร ข้อค้นพบนี้อาจจะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการสอนสังคมศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนได้ดียิ่งขึ้น และบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาของชาติ เพื่อสนองการปกครองระบอบประชาธิปไตยต่อไปด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง โดยส่วนรวม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม ระหว่างเพศชายกับเพศหญิงเป็นเรื่อง ๆ ไป

²³จังหวัดอุบลราชธานี, สถิติโรงเรียนมัธยมศึกษาปี 2517 (โรเนียว).

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้มีขอบเขตดังนี้คือ

1. ศึกษาเฉพาะความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม ในจังหวัดอุบลราชธานี
2. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ สุ่มจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม ซึ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 400 คน ชาย 200 คน หญิง 200 คน
3. โรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างมี 10 โรงเรียนเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญ เฉพาะโรงเรียนชาย 1 โรงเรียน โรงเรียนรัฐบาลหญิง 1 โรงเรียน โรงเรียนรัฐบาลประเภทสหศึกษา 8 โรงเรียน
4. เนื่องจากประเทศไทยมิได้กำหนดมาตรฐาน เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยไว้ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องสร้างข้อทดสอบเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยขึ้นเอง โดยอาศัยกฎเกณฑ์จากหลักสูตร โครงการศึกษา แบบเรียน หนังสือวารสาร กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายเลือกตั้ง กฎหมายพรรคการเมือง กฎหมายการปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและนอกประเทศ และยังได้ขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิทางรัฐศาสตร์ ในการตรวจทานข้อทดสอบที่สร้างขึ้น

สรุปเกณฑ์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยที่ใช้ในการสร้างข้อทดสอบเพื่อการวิจัย

1. ความหมายของประชาธิปไตย
2. ลักษณะสำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตย
3. ประชาธิปไตยในครอบครัว
4. ประชาธิปไตยในโรงเรียน
5. ประชาธิปไตยในหมู่คณะ
6. การเลือกตั้งผู้ใหญ่นาน และกำนัน
7. องค์การบริหารส่วนตำบล

8. สาขาภิเษก
9. เทศบาล
10. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
11. ความสำคัญของรัฐธรรมนูญ
12. พระมหากษัตริย์กับการปกครองระบอบประชาธิปไตย
13. สิทธิและหน้าที่ของคนไทย
14. การเลือกตั้งและสภาผู้แทนราษฎร
15. คุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
16. หน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
17. วุฒิสภา อำนาจและหน้าที่ของวุฒิสมาชิก
18. คุณสมบัติของวุฒิสมาชิก
19. อำนาจบริหาร และการจัดตั้งรัฐบาล
20. พรรคการเมือง
21. อำนาจตุลาการ
22. การแก้ไขปัญหาคอขวดทางการเมือง

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชายและนักเรียนหญิง ได้รับความศึกษาจากโรงเรียนรัฐบาลด้วยกัน ใช้หลักสูตรปีพุทธศักราช 2503 เหมือนกัน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยแตกต่างกัน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยถือว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ครอบคลุมเนื้อหาและสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยตามวัตถุประสงค์ได้จริง
2. วิธีการสำรวจโดยใช้แบบทดสอบ เป็นวิธีการที่ดีและเหมาะสมที่สุดในการใช้เพื่อรวบรวมข้อมูลจำนวนมาก

3. คำตอบของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเป็นคำตอบอย่างจริงจัง และเชื่อถือได้

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยนี้อาจจะมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากการรวบรวมข้อเท็จจริง ผู้วิจัย
ไม่อาจสังเกตนักเรียนจำนวนมากโดยตรงได้ ผู้วิจัยจึงใช้เฉพาะแบบทดสอบเท่านั้น และ
นักเรียนที่เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างอาจจะน้อยไป เมื่อเปรียบเทียบกับประชากรทั้งหมด

คุณค่าของการวิจัย

1. จะเป็นแนวทางส่งเสริมการสอนประชาธิปไตยในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น แก่ครูสอนสังคมศึกษา และหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษา
2. ช่วยให้ครูสังคมศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ทราบขอบบ่งของหลักสูตร แบบ-
เรียน และการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเรื่องเกี่ยวกับประชา-
ธิปไตย
3. เป็นแนวทางให้ผู้บริหารการศึกษา นักการศึกษา ครู อาจารย์ ปรับปรุงวิธีสอน
ต่าง ๆ ในสถาบันฝึกหัดครูอันเกี่ยวกับการสอนประชาธิปไตยให้ดียิ่งขึ้น
4. เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจจะทำการค้นคว้าในการวิจัยต่อไป

คำจำกัดความ

1. ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตย ซึ่ง
อาจจะไม่ได้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน
2. ประชาธิปไตย หมายถึง วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยและ ระบอบการปกครอง ซึ่งถือว่า
อำนาจสูงสุดในการปกครองมาจากปวงชน
3. โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ หมายถึง โรงเรียนรัฐบาลชาย โรงเรียน
รัฐบาลหญิง และโรงเรียนรัฐบาลเป็นโรงเรียนสหศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี

4. โรงเรียนรัฐบาลสายสามัญชาย หมายถึงโรงเรียนเบญจมมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี
5. โรงเรียนรัฐบาลสายสามัญหญิง หมายถึงโรงเรียนนารีบุญกุล จังหวัดอุบล -
ราชธานี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย